

Cornell University
ILR School

Cornell University ILR School
DigitalCommons@ILR

Gerechtigkeit (Yiddish Justice)

International Ladies' Garment Workers' Union
(ILGWU)

11-24-1922

Gerechtigkeit (Vol. 4, Iss. 47)

International Ladies Garment Workers Union (ILGWU)

Follow this and additional works at: <https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/gerechtigkeit>

Thank you for downloading an article from DigitalCommons@ILR.

Support this valuable resource today!

This Article is brought to you for free and open access by the International Ladies' Garment Workers' Union (ILGWU) at DigitalCommons@ILR. It has been accepted for inclusion in Gerechtigkeit (Yiddish Justice) by an authorized administrator of DigitalCommons@ILR. For more information, please contact catherwood-dig@cornell.edu.

If you have a disability and are having trouble accessing information on this website or need materials in an alternate format, contact web-accessibility@cornell.edu for assistance.

Gerechtigkeit (Vol. 4, Iss. 47)

Keywords

International Ladies' Garment Workers' Union, ILGWU, Gerechtigkeit, labor unions, clothing workers, textile workers, garment workers, garment industry, New York, United States, Yiddish, Jewish

Comments

Justice was the official publication of the International Ladies' Garment Workers' Union ILGWU from 1919 to 1995. Editions of *Justice* were published in English, Italian, Spanish, and Yiddish. When compared side by side, the content of some of these different editions of *Justice* shows significant differences.

Gerechtigkeit was the Yiddish-language edition of *Justice*.

ספעציעלע קארעספאנדענץ פון א. זאלידקער

שיקאגא

[illegible][illegible][illegible]

א רעגולאר מיטגליד פון דער באאדער
רייזעקסטאם איז אפגעלאפען; געוואר
מאכטאט דער 6טען נאוועמבער, 1922
16 און 17טעס 1922 סטרומ.

ברודער ריעזעל — מערשלאן.

א האפטיקע פון ביליט און יאנו ואו
שינגען פאר דער באאדער, בעטערלינג;
זאל און צווינגען זייער פירמע אדער זי
זענען ארבייט פאר אירע אנטוויקלונג
דייטשער, אדער אים זיי ווילען ווער
בוויזשעכערס, אדער זיי גיט באשעפטיג
פאר אים פאר אנטוויקלונג זייער און אים.
דער האפטיקע האט געלאזט וויסען דער
פאר, דאס ער האט שוין געגעבען נאך

[illegible]

י'עצמ 20c

—און נאך אלעמען, וואס
פיר אן אנדער סיגארעט
ווערט אזוי הויך רעם-
פעקטירט פון אזוי פיעל
מענער ?

FAT
עצם
2
יעצם

ענה וואס
גארעם
רעם
פייעל

געשטאנען אז מען האט
 שמוץ ווארפער בלאס,
 ניגס פאר א רעאקצאנער,
 נאך, וועלכער שטערט דעם
 דעם, פראקטעסאריאס פון
 האט זיך נאך געמאכט, אז
 ער א באשטער און איז
 ווידערעוועהלונג, האט
 שרייבט, און מיט דעם
 געשריבען, נארוועג, דאס
 איהם ארונטערגעזעט.
 וואס? פאר ווען? וואס
 ער געמאך אז מען וועל
 אזוי פיל ווי'דען? איהר
 צו, אז ער איז פעהיג,
 וועט? איז דער תירוץ?
 נאך, און לויט די באר
 און צוואנציג, איז דאס
 גענוג רחמנה לצל? פאר
 די מען איז גיט געבליבען
 די געשרייען און יאגער
 און פון וויער קאמפארא
 אלע געבען א פאר דאלאר.
 געבעטן איינמאל, און
 און א דריטע, און אז אלע
 און וואווי איז אבער
 א געוועסענע מענטשער, ווי
 "מפני" צו פארשטענדן
 אז מען דארף נאך דא
 יסע שיינע, וועלכע האט
 פאר איהר הייליגע און
 בע צו באשמוצען אלעס
 האלטען פאר ערליך, אס
 גליקליכע, וועלכע קאנען
 זעלען צוליב וויערען איינ-
 ער, אידענע, אז עמליכע
 וועמען ווי האבען פריווער
 הערע און נאך וועגינער
 איהר וועט זיין

מ'ס' מ'ס' וועלען פארט
 ווייטער, און אים די דא
 אלען האבען זעלבס פער
 זעלבס מען וועט קענען די
 שום ניליךד מאכען. אל
 וויסלער האבען געווען
 מיט אלע קערפערען געזען
 וועלכער האט זיך גע
 ימיש אויף א חוצפה'דיג
 ווערליכער געמאט אויף
 וועט האט זיך אונז
 עס מיהרט זיך, ווינען
 ס'געווען צו שטארק אר
 אין די מיטלען אום צו
 יב'ני, האט אנדער די
 אנגענומען וועלען דעם

זאלען פארמיטא דויכערער
 אייך זאגען

LIGGETT & MYERS Tobacco Co.

רעדאקטאָר „גערעכטיגקייט“!
איבערלעזענדיג די סורצע שמועסן

וויזשניץ ווערענעם שטייבנס איהר, 9
דער וועקסנטיגער היסטאריקער וועט
מאנע קומען צום שלום, 10
דער ווייזנץ קיט צילבאווויטשעס
ביימער, לויט ווי זיי האבען זיך אויס-
געצויגן, 11
דערענעם איז דעם צעהלען פון די 8
דענסט איהר נים, 12
ווע מער יידיש און פיל וואסן
און ווען בער האט זי געטעסן, 13
אריינסלאזען, 14
אריינסלאזען און אריינסלאזען, 15
אדער נאך 50 וואסן, 16
אלען פארטענענענען, 17
זייערע פארטענענענען, 18
דעם זעלבן און אדער, 19
אז ווייזנעם איז געווען אונזערע
באשקענע, 20
און אונזערע קינדן, 21
און אונזערע קינדן, 22
און אונזערע קינדן, 23
און אונזערע קינדן, 24
און אונזערע קינדן, 25
און אונזערע קינדן, 26
און אונזערע קינדן, 27
און אונזערע קינדן, 28
און אונזערע קינדן, 29
און אונזערע קינדן, 30
און אונזערע קינדן, 31
און אונזערע קינדן, 32
און אונזערע קינדן, 33
און אונזערע קינדן, 34
און אונזערע קינדן, 35
און אונזערע קינדן, 36
און אונזערע קינדן, 37
און אונזערע קינדן, 38
און אונזערע קינדן, 39
און אונזערע קינדן, 40
און אונזערע קינדן, 41
און אונזערע קינדן, 42
און אונזערע קינדן, 43
און אונזערע קינדן, 44
און אונזערע קינדן, 45
און אונזערע קינדן, 46
און אונזערע קינדן, 47
און אונזערע קינדן, 48
און אונזערע קינדן, 49
און אונזערע קינדן, 50
און אונזערע קינדן, 51
און אונזערע קינדן, 52
און אונזערע קינדן, 53
און אונזערע קינדן, 54
און אונזערע קינדן, 55
און אונזערע קינדן, 56
און אונזערע קינדן, 57
און אונזערע קינדן, 58
און אונזערע קינדן, 59
און אונזערע קינדן, 60
און אונזערע קינדן, 61
און אונזערע קינדן, 62
און אונזערע קינדן, 63
און אונזערע קינדן, 64
און אונזערע קינדן, 65
און אונזערע קינדן, 66
און אונזערע קינדן, 67
און אונזערע קינדן, 68
און אונזערע קינדן, 69
און אונזערע קינדן, 70
און אונזערע קינדן, 71
און אונזערע קינדן, 72
און אונזערע קינדן, 73
און אונזערע קינדן, 74
און אונזערע קינדן, 75
און אונזערע קינדן, 76
און אונזערע קינדן, 77
און אונזערע קינדן, 78
און אונזערע קינדן, 79
און אונזערע קינדן, 80
און אונזערע קינדן, 81
און אונזערע קינדן, 82
און אונזערע קינדן, 83
און אונזערע קינדן, 84
און אונזערע קינדן, 85
און אונזערע קינדן, 86
און אונזערע קינדן, 87
און אונזערע קינדן, 88
און אונזערע קינדן, 89
און אונזערע קינדן, 90
און אונזערע קינדן, 91
און אונזערע קינדן, 92
און אונזערע קינדן, 93
און אונזערע קינדן, 94
און אונזערע קינדן, 95
און אונזערע קינדן, 96
און אונזערע קינדן, 97
און אונזערע קינדן, 98
און אונזערע קינדן, 99
און אונזערע קינדן, 100

עס איז שטענדיג דאס צווייטע יאר וואס
ער האט דערמאנט און מעהניש נאך
לען ווי דער וואס מעסעס אומגעפער
דארף זיך שטרענגען.
אפילו דאס אפערליכסטע קאנסערוואטארי
שע דארונטן טאקעס דאך אויך מעהר
דערקענענען פראפארמאציעל און
ווייניקער, וואו איז דער ווייניקער וואס
אין איר צאמלען וואס טאקעס ווי דער מעהר
וואס פארדינען וועסס מעל צוויי יאר ווי
אין.
אס איז איר און ווייזן א ביישפיל
פון איר אלליין. איר זינט ארויף א בייז
פון דעם 20סטן יארהונדערט צו סייטן
נייבארג. איר פארדינען 60 דאלאר; נאנט
צווייבארג ווערענדיג איר טאג וואס איר
ווארענדיג איר טאג וואס איר ווארענדיג

הייסען טאן. ער האט אויף א העכסט
ווערטיגעלען אופן באהאנדעלט דעם פאר-
אמענט. מענטז וועלכען קיין פאליטישען

[illegible][illegible]

פון דער גרעסטער וויכטיגקייט איז דער
פאלגענדער פאקט: אין פאל די רעגירונג
פארט ווען צום דיוואיזל באמאר לאזט

[illegible]

די נייער ערירונג איז דייטשלאנד.
ענדלי איז די דייטשע ערירונג גע-
פאלען. צונאענצער ווירטה האט שוין מער
נעקעטעס געזעהען אין וואסלענדע פאר
לייט וואס האט געמוזט ערגערן.
צוואלפציגסטע ערירונג וועלכע האט גע-
הערט פערפערטערטן דאס נאנטע
דייטשע פאלק. וועלכע איז געקומען אויף
צוויי סטראסן וויסנער די סאציאליסטעס.

און די רעפאָרמירטע אינטערנעסן, און דורכגעפאלן. דער סוף פון דער רינג האָט קיינעם נישט איבערגעשט. דער וואונדער איז נאָר געווען וואָס עס האָט זיך אויף געבן געפאלען.

די יודישע רעפארמירטע איז געווען פאר-ראטערלאזט, מיטכאלטן און פונקטנאכאלאזט. אונטער דעם אונטערנעמען דרום פון די עלטן האָט זיך פאר גענעטשט פון געשעען זיין. און דערפאר האָט עס מען זיך געלאָטע קוויטלעך. אבער אזוי שטעל זיך די אונטערנעמען פאר איינפאסטע, פארמאגט און די סאָציאליסטע, צייטונגען האָבן מיט א פאר פאנאט

GERECHTIGKEIT

Vol. IV, No. 17. New York, Friday, November 21, 1922.
Entered as Second Class matter April 16, 1920, at the Postoffice at New York, N. Y.,
under the act of August 24, 1912.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of
October 3, 1917, authorized on January 20, 1919.

[illegible]

שטענדיג באהאנדעלען פון דער קלוקהייט-מאכער-
 יאגוד, א שטח פון די דירעקטאריע-מאכער-
 באהאנדעלען פון דער סקייט מאכער-יאגוד-
 יאגוד, אונטערזעצט מענשען אין בייזער-
 באהאנדעלען.

[illegible][illegible]

פארשטעלען טארן זיך, אז אין אונזער
ליידיקייטס שטעלן זיך אלעס צו פארניגן
עסן זייער יונגה, און אילו צוליב די
נעמען זעלבסטיגסטע צוועקען פון
עסליכע אומנומיסטישע.

א.

דעם דעם און דעם טראגליכע און
דעם אנדערע נעשיכעס, נעוים העם
עס די אפיציעלע שיכעס צו מיה נע
פילט, אז זי זאל קענען דערנעבן דעם
נעמיסעסן שווערען דער יונגה, פאר
עקער, איזעס וועט די שיכעס און
עקער ווערען זיין אויפ'ן סאכע הונד,
און מיר זיינען זיכער, דאס וועט די
וועלכעס פון דער אומסערקונג וועט
פאשטען ווערען, וועט ביי קיינעם נישט
לייגען ווערען, וועט עס קיינעם נישט
עסן דער רייניקס און פלעקטאליגייט
און אנדער יונגה, דער שולדיגייט
ווער דער זאל זיין און וועט זיכער נישט
אויסדערקענען זיין פון די הערע פון דער
אומסערקונגסמאכטער פון דראש'נס
כאכער. און דערפאר זיינען מיר באשט
צו פאררעדן, וואס די נאנצע לעשיכעס אין
נעמיסעסן אין די נאנצע לעשיכעס.

[illegible][illegible]

אסעסערדעסער אומקערטען צושטעלן. דאסס מען און
אויס צושטעלן, אז די אומקערטען צושטעלן
דערצווען פון די ברייטקייט פון דעם איינציקן
פון די וועלטס צושטעלן פון ברייטקייט צושטעלן
אסעסערדעסער צושטעלן פון אומקערטען
פארשטייט צושטעלן צושטעלן, וועט מען אומקערטען
דעסער ווערען און דעסער דעם 100000 דעסער
בער. דער צושטעלן און דעסער דעם צושטעלן
פון די אומקערטען צושטעלן דעסער צושטעלן
און דעסער צושטעלן, דעם פון די וועלט
און פון די צושטעלן פון צושטעלן פון וועלט
און די אומקערטען אויך דעם צושטעלן וועט
זיך ביינען די צושטעלן צושטעלן צושטעלן וועט
פארשטייט אומקערטען דעם צושטעלן
פארשטייט. אומקערטען ביינען די וועלט
דעם צושטעלן, דעם די וועלט פון דעם
דעם צושטעלן פון דעם צושטעלן וועט
פאר די אומקערטען פון דעם צושטעלן
לען פון דעם צושטעלן פון דעם צושטעלן
טייטש אומקערטען צושטעלן נאר פון דעם
האל. און דעם צושטעלן פון דעם צושטעלן
פון די ברייטקייט פון דעם צושטעלן
לויטנען. דעם זיי פון דעם צושטעלן
פארשטייט וועט פון דעם צושטעלן
די אומקערטען פון דעם צושטעלן
פון דעם צושטעלן וועט פון דעם צושטעלן
און דעם צושטעלן פון דעם צושטעלן
און דעם צושטעלן פון דעם צושטעלן

ובעל א' נעריסליכע פארשלאגונ
 און דיעה האפגרייטערס? און
 א' איהר, דאס מיינטערט זעלבס
 אן נעכטן אונטער דעם שטערן-ליכט
 און נאכטן פון, אפגען שטח? אדער
 פארטריבענען אפגערייטען פלאנ?
 י?
 ערפארהונג און דער יידי-
 שטייטס סמל קאנפארמאציען און
 צייט פון מלחמה אסאך אידן אין
 אים נאכטן לייבערע, און דאס איז א
 פארשטייטליכע פול מיט ליבע צו דער
 שטייטס אידן די ערלונג פון נע-
 קטען סטייטס האט זיך געקענט
 זען ווען באדראפטיג צו מאן
 זיך האט באדראפט מאן אין די
 נעקסטע פון איינער ערלונג און
 צייט פון דער היינטיגער מלחמה,
 איהר לייבערע, און דאס איז מער
 דאס איהרע ארגינעלע יידישע

[illegible][illegible][illegible]

"אפען שאפ"

— : בערלין

ש'ן דארף זיך נים פארשטעלען דעם
שיסעס ווי אן ארגינעלע פון לויטער
הונגענע נעלע זברהיליג, וועלכע בא-
וועזן זיך אומעסערס, וואו מען דארף
קענען אן אבייטער סטרוי אדער
היטען א קאמוניסטישע אינסטיטוט
דערמיט קומט מען נים ווייט אינ'ם
שטענען פון דער צייט-היטענא-
פאזישע האט אויך זיין איידעלאג
און זיין אידעאלאג
איז א נעמיש פון דו פארשידענע איד

י רעאקציע אין די מארשיידענע
ער איין קוט מיט שטארק
ווערענע און קנאה אויף מוסאליני
זיינע ליים און טראכט ביי זיך א
ען, אז איר איסאליען האט אנגעהויבן
פאר איהר לויכטען איהר מארגען
ניט בלויז פלעטאנעניש סימאסען
און ציוניזם די פאלקס פיינד פון
לאנד, פוילען, אונגארן, רוסלאנד
די איסאליענישע שייסטען. עס

[נ] זיך די, "נאציאנאלע סאציאליס-
 עקסטרעמע שאווינגס", אנט-
 וועט, פארמיטלעכע עלעמענטן,
 רופען דעם געוועזענעם מאנא-
 טען מיניסטערזעלנעס אהר
 זייערען פריטאטור. דורך איר
 העקן איצט שטארקע ראקאציאנע-
 נעמען. דער גרויסער פאסיגקייט
 פראבלעם האט גרויסשטארק די דא-
 מינאנץ. דאס קאן נישט בלייבען
 יאמאל אונז פאר אונז און אונז

לגאנצער וועלט דארפן באלד פארקערן
אויב מאַסעס וויל זיין די הויפט
פון דער וועלט רעוואָלוציע, איז
עוואָרען די הויפטשטאָט פון דער
עאָקאָיע. ריהע ווינטען בלאָזען
— רויס וועט לאָזען פון זיך
הערען.

די מלחמה האט ויך געענדיגט, ב'ן איטאליענישען פאלס דורכגען, א שווערע ענטווישונג, באזשט איר האט געהערט צו די יונגער דעמאלט איז די סאציאליסטישטיי, וועלכע האט אלס איינע פון ינסע איר האט די נאנצע געקענטענט באקעמפט די מלחמה, אזוי פאלער, אז עס איז איר ביי די אלגעמיינע וואהלען צו זיין פארלאמענט 130 דעפוטאטען, איטאליען אלס אינדוסטריעלע

(די ווייטערע בריוו — גאמפערסעס
ענטפער — אין קומענדען נומער
„נערעכטיגקייט“).

מיר, די ארבייטער פון הערמאן זיגל
לער'ס שאפ, 105 מעדיסאן עוועניו, פאר
זאמעלט ביי א נוסטראזוכטען מיטינג
מיטוואך, נאוועמבער דעם 8טען, נעהמען
אן די פאלענדער רעוואלוציע:
"אין אנבאטראכט דאס ברודער וואר
שאפס'ס, אונזער בונדעס איידרזשענט

ד א ס ק א מ י ט ע :
הערמאן שנעע
מ. קושנער
דזש. נערשען
מ. ברעטשניידער
ד. לעוויןסאן, שאפ טשערמ

געשיקט זייער "ברוך הבא" צו קלעמאנסאט ביי
זיין אנקומען אין ניו יארק, איז געווען עס
פרעזידענט ווילסאן. ער שרייבט צו איהם
"לאזט מיר אייך ווינשען א הערצליכע וויל
קאמען אין אמעריקא, וואו איחר וועט געפינען
זינט אונזערע ניו יארק פריינד." מיר וואו

[illegible]

און וועלען רעדנען פון מוסקווע. שפעט
דאס איז פארשפערט עקע אונזערע
וועגערען. זיין דאס נעמט אן גרויסע
פערלעכע אונדזערע וועלען זי וועט
פארשערן הרחוק אבער.

ליום די פרייערע אונדזערע און די דאס
נערשעלעכערע און אונדזערע און
רעזערווע. וועלעך און גרויסע
און מוסקווע און פארשערען אונדזערע
וועלעך פארשערען די מענשען. נאך און
און די ניווערע אונדזערע. אונדזער
אונדזערע אונדזערע און די אונדזערע
אונדזערע אונדזערע. וועט לייזען
זיין און די אונדזערע אונדזערע. דאס
דאס אונדזערע און די אונדזערע. דאס
דאס לייזען און די אונדזערע. דאס
דאס

[illegible][illegible]

העלם די רויבע גאר שטארק איז אין דעם כח
זיך פון דעם, וואס זיי האבען שוין, און א
נאך בעהר אנצוהאבעווען, לויט דעם גאס
ריכטיגן ווארט: איין האנד וואשט די אנדערע.
דערע.

דער ניווק דרושער ריווסקאנאלער, הער
קאן, איז נישט קיין סאציאליסטישער
פאקט. די דרושע סאציאליסטן ווילן
דאסער, אז הער קאן זאל נעהמען און
זיך די גרויסע זאכן פארמירן די רעדע
רונגעניש, אמת, הער איז א ביוגעסאן
און ענד סיסטעם, און קינג פרעשקווי
אויף איין אונז, פאקט, וויבאלד פאר גילוי
זע הער איז דער נעכסטער פאר דיוקן און
און וואס איז די נאכט מיט? און עס איז
פון א ביוגעסאן, אזי צום לעבן.
און אויך דער סאציאליסטישער פרעזידענט
עקערס און איהם שטאן און איווען.

[illegible][illegible]

ש'סמטשן און מיינדיגן, אדער צו
פסטיגן און אהרן, און אידן וועלכע
זוכט צו האבען דין האססן פון מיין
ינגלן! אלס מין שוין אידן וועלכעס
דינגען צו פאר מיין ווערעס און
די אנצונעמען פון מיין ארטייט. אבער
ווי קען עס זיין, דאס, זייערע
אדרייטע, האלט אים פאר זייערע
אנצולייטען און אידן, וויאזוי —
קען עס זיין, און דא, וועלכע האבען
זיך אנגעשטעלט און א ינגל, א
רויף דעם קינגען אבער מיר א רעכט
אדער א כאטש א אויב אידן זיך
אנאכטער, און באשליסן אידן ניט
שליסן און א ינגל, קענען די וועלכע
באשליסן, אנדערע אונגען מיר א
פאסטיגן אדער אנצונעמען אלס
בריה אדער אנגעזען פון מיין פאס
און מיינע?

ז. שארף

מוינסטשער פארשטאנד און דר נאנטע
שווייטשערונג פערלעסענדיגן עס קאמט
רעוועלוציערע. דר דאזיקע טעג
צווישנעם לויט צוילן פאר טאקסאטע.

נ.מ. פאר שטאטס האבן מיר דאס צו
קען עס רובן אלס עולם און עס קומענדיג
העקעסטיגונג. מיר האבן דאס
בעקערן אדער ארומצוגעבן ווערן און
און דר צווייטע דר פונקטע וועלט
דערויסנדיג פון לעבעדיג ווערן האט און

[illegible][illegible][illegible]

קורץ
סן

110 פוס. פרשת און שוין גענויערס מילע
 פארירט. דער געזעצטען און געזעצטען
 111 ווין ליטווישקייט, וועגן
 112 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 113 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 114 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 115 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 116 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 117 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 118 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 119 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן
 120 וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן וועגן

שפוטשט. איז חובב נאך גיום זאגערס.
אויסער פון די "לינקס" קאנדידאטן
זינען אויפגענומען אין דער וויסנא דעל
מאנען פאר ווי אויס די הויכע
וואס די זינקענדיגע קינדער. אוי
ווארלעך גיין זאגערס.
וואסלעך דיי לינקס קענעם סתם פאר
אויפגענומען די ווערן. ווי מאלע
ערע פארדערט אויס...
עסעס איז פויל מים די הערשאפט. ווער
טון דארט אלע סאן אונזערעסען...

ח.י.ב.ג.

קאמ, אז יום קיין אפצוילדעטעס
שטער, די דויטשע אונזערע יונגען
דאנקט, אז דער קונץ זאל נישט
זיך די גרויסע אלסע פארשוהן די רעד-
ווינגס, אמת, ער איז א ביינעס-
פיר ענד סיסטעם, מים קוינט פרעטע-
אויט קיין, אבער, וועלכע מיר גלויב-
זען ער איז דער אפצוילדעטער פאר דיוקן אים
אז וואס איז די נאקא מינה? , זאגט ער
פון א ביינעס, אבי וואס לעבן.
אז אויך דער אפצוילדעטער פרעוועדע-
צערס און אים שטעלן אן אויזן.

אין א באשעל, אין אסע אונזערע
פון דער יודיש, לשון י, "מיט" און
אירע הונדערטפויגער לעדער, און
ל. אונזערע אין לויטאוו, וואו
שילם פאר א פארהאן ווין אונזער
אין און באשעלען ערנר. וואונדער
סוף יוד, ווער פארט ער ביי דער
וועט אקעסעלער פארט ער, "מיט",
דריקט ער זייער, סטאטא און דער,
און זייער דאן ער ערעקט און
סטאטא הונדערטפויגערע, וועלכע
עפערט און סוף ערעקט זייער.
פארט ער נישט? ווער אין פאר
גרויס, און ווער ערעקט און זייער
נישט פון ערעקט, און דער ביליאנע
אקעסעלער?

מוניטיווער פארשיי אזוי די גאנצע
אויסווערטיקע קליקעס ווערן קען
העווערטיקע. די לעצטע טעם אזוי
ווערטיקע. אזוי פאר טעם.
נאך עטוואס האבן מיר דאך צו
קען דעם ריכטיג אז עס קען
העווערטיקע. מיר האבן דאך
געווערטיקע. אזוי ארום ווערן
אזוי ווערן די ווערטיקע ווער
ווערטיקע. אזוי ווער ווער
ווערטיקע. אזוי ווער ווער

אונזערע מיליאנערן תשבען א פטעה דער רעגירונג. זיי דארפן, לויט ענדער, געבן הויכע בעקסעס. ווילן זיי בעסער געבן ווי זאגן וועלן? מעג'לן זיי פאר אים, וואס זי דער רעגירונג זאגט אונז פאר אים לויבער? כללעס, א וואכסענע שטערעס געהן נאך ווייטער. זיי פארנעמען פארשטאנדלעכע סאר אפאלקס בעקסעס? און ווייטער פון עקסעס אונדז? דער דער רורט? איז שטארק די פארשטאנדלעכע אונדזער בעקסענען, פאר פארשטאנדלעכע קומט אן? עקסעס? און אונדז און דער עקט און עקט און עקט? וואס וואס וואס? מעה נים. און זי אונדז פון העלפן פון דעם סאר פארנעמען. זיי האבן פאקט אמת. זיי רייכט בעקסעס און גרויסע חלק אין דעם פארשטאנדלעכע פאר דער רעגירונג. און און ווידער אמת. זיי דער רעגירונג.

פנים. פנים אין שוין גשווענער מיל
 פארזארגט. דער געזעצטער
 ווי יא. ווי יא. ווי יא. ווי יא.
 שוין, וועט שווערען ווי און שווערען
 כען, וועט אים איינבריינגען
 רעכנט און ש פערעלען מילשן דאס. ד
 און שפילט עס, ווייל עס
 ען א בויגעניש וועט עס
 שווער ווינא, וועלכע, דורך עס
 און די וועלכע, וועט אים
 שווערען דרייט, און וועט וויילעך א פאר
 שווערען.

שפוטשט. איז חובב נאך גיום זאגערס.
אויסער פון די "לינקס" קאנדידאטן
זינען אויפגענומען אין דער וויסנא דעל
מאנען פאר ווי אויס די הויכע
וואס די זינקענדיגע קינדער. אוי
ווארלעך גיין זאגערס.
וואסלעך דיי לינקס קענעם סתם פאר
אויפגענומען די ווערן. ווי מאלע
ערע פארדערט אויס...
עסעס איז פויל מים די הערשאפט. ווער
טון דארט אלע סאן אונזערעסען...

1991

ה'תשנ"ב . י"ב יוני

ווי גוט איז צו פארברענגען צווישען אייד פאקטען.
כאטש פונקט, ווי זיך אליין, קאן איך אייד ניש פארשטעהן.
איחר זייט, ווי שעהנע פרויען, אלע בלויז קאקטען
און פונקט, ווי זיך אייד נאריש אפט און שעהן.

און וואו איך זאל מיט אייך צוזאמען נאך גיט ווערן
אין הייז ביי וועמען, צו ווי איצט דא אין קאפא, און ווי
איז בלענדען מיר די ווערטער ווי בליצען,
פארנעהען דאן, ווי איצט די פארע פון מין מיי.

און מ'ס' האט
 אים שיקט צו מיר א שעהנע פרוי
 פון צווייטען מיטעל איהרע שמיכלענדיגע בליקען
 און כאטש זיי מינען גארניט, ווי פון אײך די רייד
 איז גוט מיר דאך אזוי שוין בלויז נאָר פון איהר שיקען
 און פונקט ווי איהר, אזוי אַ בענט אײך אײך שטילערהיים.

פארשטייער האט אנגעזאגט, ער
 פונעם פאליצייסטן האבן מען זיצט
 מען שטארק ענדיגט, מען אזוי האט
 געזאגט: "וועט מען זיצט עניי און
 אומאנדלעכע צווישן און וועלע
 קען, די רעזולטאטן וועלע
 זינט אומגעקערט צווישן אומגעקערט
 געקערט, אזוי די אומגעקערט
 בריינגט גיט און די אומגעקערט
 אומגעקערט און אומגעקערט
 שפע אומגעקערט און אומגעקערט
 מען שטארק, האט די רעזולטאטן
 וועט זיין דער פאליצייסטן
 צו גיט און די רעזולטאטן
 קערן געזאגט: "וועט מען זיצט
 אומגעקערט און די רעזולטאטן
 אומגעקערט

[illegible]

רען און איר ערשטע שווערסטער
דאס און זינט נעמטן נעווארען, פאר דעם
אין קיין צייט זינט געווען, פאר
האבען זיין זונדענעליכען יענע מאנע-
ספעס און אים וועלטספאמיליאן, וועלכע
האבען אויך די האנדלענע שפעטליכע
טישע פאפאונענע צייטן און אברענע-
בראכען אויך רוקענען, און געשטאט און
מכשעסען אברענען פארטיי, ערליכע
און זינט דריי האנדלענע פארטיי, וועלכע
ער דורכפאר פונם פארוויר צו פארטע-
פערן די פארברענען האט, ווען געווען
וועלטס עהרע דערמארקירענע אויך ער
וועלטס שיעור פארברענען, ער
וועלטס און פארברענען, האבען זיין ערשט
פונם שיעור פארברענען אברענען, וועלכע
פונם שפעטליכע און האבען געווען
די פארברענען און האבען דער אר-
פארברענען און האבען געווען
דאס האט און האבען געווען
דאס, האט מיט זייע אברענען פאר-
פערן.

שער ספאצילאום ניט געהאט אפט די
מאכט ווי אנטווערפן שטעלען די פאר-
שייטליכע ארגומענטן. און קאמפלימענטע
האבען אריינגעשטעלטען אלעזאנז פון א
געווערליכע טריק, אבער האבען דאס
קליין שום ערשאלט ניט געהאט. אליינס
פארן פאליטיקאט און פאר דעם ניטא קיין
ריכטיגן שטעלונג.

די פאליטיקעס און געווערשאפטן
טען האבען אנגענומען די טאקטיק צו קא-
טען אפשייטלעך רעזירונג ווי א פריי-
הער צו קאמפלימנטירען און ווי אונזע
פון די ברייטע מאסעס, דאס הייסט דורך
אירעלעכע מיטלען פא אבער פאליטיקעס
נעמען די נאטירלייך וועג צו פאליטיק
טען ווען ככה צו ערלייגן אפ פארשער

כוננו, ויזעבנו וזי האבן געמאכט מיט א היימישן הארצען אויף דעם און אויף יאנס און דערמיט הגדולה'סע סינעז דער משטען איינגעווארפען און וויל דען שבתות אויב זיי וועלן דורכפירן דען ווייז געזאגטאנליכען כא האמער, וועלען זיי בריינגען צו מלחמה מיט וואסאליען און אפיס אויך מיט ענדאנא.

עקאמאטשע קריזיס. דער ארביטשפּל
גלייבט און אפּגעווענדלעך גרויס.
דער מלכה'דיגערשע האט פארשארפן
אין זיינע נאכט. די אפּטעלע פּערזענע
פאלט און קורט. אויך דער נעווערער
פאמיליע וועט פארבירן דורכ'ן ארום-
לייגענע הייזס שטייטען. אויף די וועג
פאסטען פארשטעלען זיי דאזיגע מידע
נען, וועלען זיי זיך לייך פון איהם פאר-
הייסען. פארשטעלען זיי דאזיגע פאמיליע
נען, וועלען זיי זיך פאסטען פון זיינע אה-
תננה באלד צווישען, ווייל זיי וועלען
בראשען דערקענען דעם קעמפּס און דער
פארשווארען. צוליב אים דער דאזיגע
אגענט וויל זיך דער אפּגעשטאכענע און
וואונדערליכער אפּגעשטעלענער פאמיליע
לויפן אפּגעווענדלעך, האפענדיג, אז
דער פאמיליע ביים מלכה'דיגערשע וועט
אין זיך שטילן אפּגעשטעלענע. אויך די
קאמאטשע האבען געקענט דעם פאסטען

[illegible]

